

EESTI
NOORSOO KARSKUSLIIT.

Tartus,
Jakobi tän. 8.
Telef. 404.

Ringkiri nr. 9.

Jaanuar 1928.

Tegevusjuhiseid

Eesti Noorsoo Karskusliidu liigetele.

Tegevuse üldsuund.

Nagu karskustöö üldse nii peab ka noorsoo karskusliikumine praegu suurte raskustega võitlema. Elupõletus- ja nauditsemiskultuur teeb järjest uusi edusamme ning rahva avalik arvamine on alkoholisõbralikum, kui kunagi varem. On kõigepäält meie, noorkarsklaste, ülesanne sellele laviinile vastu astuda. Teadmine, et meie arv ulatab mitmetesse tuhandatesse ja et meiega on just noorsoo parem osa, annab meile jõudu ning julgust vastupanuks ja, võib olla, juba ligemas tulevikus uueks pääletungiks. Selleks peame koondama omi ridu.

Praegu on veel hulk keskkooli, kus karskusringid puuduvad. **Meie kõige ligem ülesanne on need sääli ellu kutsuda** (algkoolide eest hoolitseb teatavasti esmajoonel Opetajate Karskuskasvatusliit). Koolides, kus karskusringi pole, kuid mõni teine ring noorsoo karskusliiduga kontaktis on, tuleb sarnasele seisukorrale kui üleminekuastmele vaadata ning kõik teha, mis võimalik, et **kindlailmelisele karskusringile alus pandaks**. Kahtlemata on väga tähtis ka see töö, mida tehakse teisesihilisil õpilasrühmitusis, kuid selge on, et noorsoo karskusveendumuse levitamiseks ja süvendamiseks kõige enam ära teha suudavad ikkagi karskusringid.

Loomulik on, et karskusringid kõik teevad mis võimalik, et kõik koolis leiduvad karskusküsimusest huvitatud ja seejuures isiklikult täiskarsked õpilased ringi koondada (eriti juhime kõigi tähelepanu hra V. Ernitsa ettepanekutele noorsookarskustöö süvendamiseks „Kevadikus“ nr. nr. 1 ja 2 1926/7. a. ning nr. 2 1927/8. a.), kuid seejuures tuleb eriti silmas pidada kaht asjaolu. Kõigepäält, et kõik liikmed ka küllalt tööle rakenduks (õpiringid, töögrupid, referaatkoosolekud jne., vt. ringkiri nr. 2). Ei tehta seda mitte, siis kaob nende huvi ringi vastu ja nad jäävad ajajooksul sellest märkamatuks eemale. Põhimõtteks olgu: **mitte ühtegi paljalt moepärast-liiget!** Teiseks tuleb karskusringidel hoolega silmas pidada, et nende liikmed ka küllalt ausalt oma ringi põhiideele suhtuksid. Senni on kahjuks korduvalt ette tulnud kurbi juhuseid, et karskusringide liikmed kõik täiskarsked pole. Nende ärahoidmiseks pandagu erilist rõhku täiskarskuse mõiste ja tähtsuse selgitamisele ning käidagu selle vastu eksijatega karmilt ümber. Eriti peetagu silmas, et käesoleva aasta algusest peale karskusringide liikmeil ka suitsetamine keelatud on. Parema olgu meid vähe, kuid **kindlad peame olema**.

Ka selle eest tuleb hoolt kanda, et noorkarsklased peale kooli lõppu oma aatele truuks jääksid (mida väga paljud siiaaani mitte teind pole). Kõige kindlam abinõu selleks on, et need, kes lähevad ülikooli (või keskkooli), astuksid üliõpilaste karskusühendusse (keskk. karskusringi), teised aga

kohapäälsetesse karskusseltsidesse või asutaksid oma karskusringi juurde viilistlaskogu (viimaste kohta on noorsoo karskusliidu juhatusel ligemad juhtnöörid teoksil; asjast huvitatud pöördugu otsekohe sinna). Igal kevadel korraldagu noorsoo karskusringid üks eriti neile küsimusile pühendatud koosolek, mille lõpul koolist lahkuvad noorkarsklased ühise edasitegutsemise asjus veel omavahel nõu pidada võiksid.

Ringide sisetegevus.

Ringide sisetegevuse kohta leiavad asjast huvitatud ligemaid juhatusi noorsoo karskusliidu ringkirjades nr. 2, 4 ja 6 (milliseid liidu juhatuselt veel piiratud arvul maksuta saada võib), samuti ka J. Elango teoses „Rahva Lootus“, mille noorsoo karskusliit igale ringile maksuta kätte saatnud ning „Noorusjõud“ II (artiklis „Noorsooliikum. org-ide välisvormist ja tegevusvahendeist“). Siinkohal juhime erilist tähelepanu ainult paarile tegevusalale, mis meie arvates praegusel ajal on kõige tähtsamad, ühtlasi ära märkides, kuidas liit nende teostamiseks kaasa aidata võib.

Kõigepäält tuleb ikka ja jälle rõhutada **õpiringide** suurt tähtsust me noorsooringide töös. Nende korraldamise kohta leidub ligemaid juhatusi E. Kubjase teoses „Õpiringid“ (omal ajal kõigile liikmeile liidu poolt maksuta kätte saadetud), karskusliidul käepärastolevate õpiringide kavade loetelu aga leidub meie ringkirjades nr. 4 ja 6. Kus teoreetilised õpiringid igavaina ja raskeina tunduvad, sääal tehtagu proovi lugemisringiga (vt. „Külvaaja“ nr. 26, 1927; loodetavasti läheb korda ka mõnes „Kevadiku“ ligemas n-ris selle kohta seletusi tuua). Olgu veel tähendatud, et noorsoo karskusliidu **õpiringide keskraamatukogu** liigetel endiselt on maksuta tarvitada (kodukord ja raamatu loetelu vt. ringikiri nr. 4).

Õpiringide kõrval ei tohi unustusse jätta ka **referaatkoosolekuid**. Nende hõlbustamiseks andis liit välja mõned kõnekonspektid („Milleks kohustab meid praegune silmapilk“ — A. Elango; „Kas on karskustööl tulevikku“ — A. Peets; „Karskusliikumise ajalugu“ — A. Elango), milliseid ka praegu veel liidult saada võib. Et neist aga võrdlemisi vähe kasu näis olevat, loobuti sellest ja praegu piirdub liidu juhatus ainult mõningate tähtsamate kõneteemide mainimisega igaks aastaks. Eelolevaks semestriks on liidu juhatus omalt poolt üles seadnud järgmised teemid, mida ta kõigis ühinguis soovitab käsitleda:

1. Ühiskondlik motiiv täiskarskuse põhjendamisel.

Allikad: 1913. a. Karskusleht: E. Peterson — „Karskus ja olud“.

Kevadik 1926. a.: H. Kettunen — „Kaks mittekarsket meest, keda olen õppind austama“.

„Karskustöö programm ja taktika“ — Dr. J. Vilms j. t.
„Aegade hääl“ — J. Elango.

2. Kõrtsimehe tüüp eesti kirjanduses.

Allikad: „Kõrtsiga ja kõrtsita küla“ — J. V. Jannsen.

„Prohvet Maltsvet“ — E. Vilde.

„Tõde ja õigus“ — A. H. Tammsaare.

3. Karskus ja kunst.

Allikad: E. Karskusseltside aastaraamat 1900: „Alkohol vaimuhaiguste sünnitaja“ — Dr. J. Luiga.

Noorusjõud II. „Alkohol ja inimhing“ — E. Tavastähti.

Karskusleht 1912. „Alkohol ja töö“ — A. Jürgeinstein.

Karskusleht 1913. „Alkohol ja vaimutöö“ — Dr. S. Talvik.

Uudismaa IV. a. k. nr. 1. „Karskus ja kunst“.
Uudismaa V. a. k. nr. 7. „Karskus ja esteetika“ — A. Antson.
Kevadik 1925. a. nr. 4.

4. Karskus ja sport.

„Alkohol ja sportvõime“ — Kl. U. Suomela.
„Aegade hää!“ — J. Elango.

5. Keeluseadus Ameerikas.

Dr. P. Speek — „Keeluseadus Ameer. Ühisriikides“.
Karskusleht 1913. a. „Keeluseadus Ameerikas“ — Prof. J. Köpp.

Kohapäälsete liigetega ühenduse alalhoidmiseks kavatseb liidu pääsekretär kergemini kättesaadavamaid (linnade ja raudteeäärseid) ühinguid külastada vähemalt kord semestris. Neid külastusjuhuseid võiksid ühingud ära kasutada ka endi referaatkoosolekute korraldamiseks, pääsekretäri paludes kõnelema ühe või teise küsimuse üle. Referaatkoosoleku lõpul võiks aset leida ühingu aktiivsete tegelaste nõupidamine külalise osavõttel, kes üleskerkind küsimusi lahendada võiks aidata. Võimalust mööda saadab liit ka teisi kõnelejaid kohtadele, kui tema poole pöördutakse.

Kirjandust referaatide ettevalmistamiseks võivad kõik saada Eesti Karskusliidu teaduslikust raamatukogust (avatud iga päev kl. 10—3 Tartus, Jakobi t. 8. Soovid täidetakse ka postiteel).

Nende tähelepanu, kes tahavad enam süveneda noorsoo karskusliikumise teooriasse, juhime noorsoo karskusliidu käsiraamatukogu pääle, mis ainukeks sellekohaseks allikaks Eestis (nimestiku võivad soovijad saada ka postiteel).

Õpiringid ning referaatkoosolekud võiksid olla hääks ettevalmistuseks karskuseksameile, milliste arv viimasel ajal kahjuks vähenend. Neid ei tuleks siiski mitte silmast lasta, vaid suurema hooga korraldada. Karskuseksamite asju korraldab praegu Õpetajate Karskuskasvatusliit, kuid ligemas tulevikus on lootus saada keskmise astme eksami noorsoo k-liidu valdamisse. Eksamikava saadetakse kõigile soovipääle kätte.

Kontakt noorsoo karskusliiduga.

Väga paljud liikmed on liidu vastu olnud tänuväärsest korrektsed: õiendand kõik kohustused ja pidand liiduga alalist kontakti, kuid kahjuks on ka sarnaseid liikmeid, kes liidust väljagi ei tee. Iseäranis suuri raskusi on liidul liikmemaksu kättesaamisega ühinguilt, kuigi selle vastutasuks igale üksikliikmele iga aasta väärtuslik raamat antakse. 20. jaan. s. a. oli liikmemaksu

1924. a. eest makstud	18 org-il,	maksmata	43 org-il.
1925. a. „ „	78 „ „	4 „	„
1926. a. „ „	62 „ „	31 „	„
1927. a. „ „	47 „ „	56 „	„

Viimasel kongressil ettevõetud põhikirja muutus annab liidu juhatusel õiguse liikmeid, kellel liikmemaks kahe aasta eest tasumata, liidu liikmete nimestikust kustutada. Oleks väga kahju, kui seda mõne suhtes teha tuleks, kuid ilma-aegu ballasti liidus pidada pole ka mitte mõtet, eriti praegu, kus liit osalt just seetõttu majanduslikult raskes seisukorras, et liikmed omi kohustusi liidu vastu ei täida.

Teine ala, kus liikmed palju enam aktiivsust üles näitama peaksid, on „Kevadiku“ tellimine. „Kevadiku“ hind määrati just sellepärast nii naeru-

väärsest odav, ja antakse sellegi päält veel ühinguile suurt hinnaalandust, et ta kõigile kättesaadav oleks (III. asemikekogu koosolek tegi ta tellimise igale üksikliikmele moraalseks sunduseks), kuid sellest hoolimata pole mõni ühing tellind ega levitand ainustki eksemplari!¹⁾ Loomulik, et selle tagajärjel ajakiri iga aasta suure puudujäägi toob. „Kevadikku“ tellisid oma liikmeile

1926/7. a. 67 ühing. umbes 2400 eks.

1927/8. a. 81 „ „ „ 1500 „

Meie kõigi, niihästi liidu juhatuse kui ka kohapäässete ühingute, kindel püüd olgu, et „Kevadik“ igale noorsoo karskusliidu üksikliikmele **käiks!** Kui iga ühing kord semestris korraldaks mõne maksulise ettekannete- või huviõhtu ja selle sissetuleku määraks „Kevadiku“ tellimiseks oma liikmeile, siis poleks sugugi võimatu jõuda nii kaugele, et isegi kõigekehvemad liikmed ilma „Kevadikuta“ ei jääks. Liigete huvi „Kevadiku“ vastu võiks tõsta osalt sel teel, et iga numbri ilmumise järel korraldatakse koosolek, millel uue n-ri sisu üle läbirääkimisi peetakse (ligemalt sellest „Kev.“ eneses).

Ka kirjanduse levitamise alal kutsub liit oma liikmeid üles osutama suuremat aktiivsust. Praegu on liidul seismas järgmisi raamatuid, mille rahaks tegemine ta rasket majanduslikku seisukorda palju kergendaks:

Noorusjõud II.	Hind 200 mk.	Aegade hää.	Hind 50 mk.
„ III.	„ 100 „	Meie õnne vaenlane. „	50 „
Elujuht.	„ 300 „	Õnn.	„ 100 „
Noorsoo karskustöö Eestis. „	125 „	„Kevadik“ 1926 ja Suvalb. I, II.	

Müüdud raamatute hinnast arvab liit 25% levitaja kasuks maha (kui levitatud eks. arv ulatab vähemalt 3-ni), jättes ühingute juhatuste otsustada, kas see kasu läheb levitajale isiklikult või ühingule.

Lõpuks tuletab liit oma liikmeile meelde nende kohustusi **noorsooliikumise keskarkhiivi** vastu, mida kõik mitte täitnud pole. Arhiivi kodukorra järele (saadeti omal ajal kõigile kätte) on iga liige kohustatud igast oma paljundatud väljaandest (ajakirjad, brošüürid, üleskutsed jms.) ja päevapiltidest saatma 1 eks. liidule (nende hind tasutakse arve esitamisel). Kuna noorsool. keskarkhiiv on ainukene koht, kuhu sarnaseid mälestusmärke järjekindlalt kogutakse, ei tohiks seda silmast lasta.

Oleme loetlend rea kohustusi, mille täitmisest kohtadel oleneb noorsoo karskusliikumise tulevik. Oleme väga hästi teadlikud raskusist, mis nende täitmisel ees on, kuid rõhutame, et ka keskkoha seisukord pole kerge ja selle parandamine enne kõike oleneb liigetest kohtadel.

Üksteise tarbeid tundes ja mõistes ning üksteist vastastikku toetades võime olla kindlad, et eesti noorsoo karskusliikumine auga suudab täita need suured lootused ja ülesanded, mis ta pääle pannakse me rahva üldises karskendamis- ja tervendamistöös.

Parimate tervitustega

Eesti Noorsoo Karskusliidu juhatuse.

¹⁾ Edaspidi teeb liit sarnaste ühingute nimed „Kevadiku“ kaudu üldiselt teatavaks.